

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen a lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ara évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábs sorért először 7 kr., másodsor 6 kr., harmadsor 5 kr., negyedsor 4 kr. Hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Előfizetési felhívás

Azon t. cz. előfizetőinket, kiknek előfizetési idejük lejárt, tisztelettel kérjük fel megrendeléseik mielőbbi megtételére, hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjen.

Előfizetési ár:

April-decemberi folyamra . . . 9 ft.
Félévre 6 " a. é.
Évnegyedre 3 " a. é.

Az előfizetési pénzek lapunk kiadó-hivatalába Stein J. középutcai könyvkereskedésébe bérmentve küldendők.

Kölozsvár, april 2-kán 1862.

(D) Közlebből lapjainkban is adtunk közre értesítést a mart. 25-diki államtanács-ülésről, melynek elvi fontossága mindenkitől elismertett.

A lengyelek és csehek általában, tehát így mindazok, kik a Reichsrathnak nem a német elem-ből levő tagjai, nemcsak azt nyilatkoztatták ki, hogy általában a szűkebb államtanácsot a pénzügy tárgyalására illetéktelennek tekintik; de Grocholszki lengyel követ egyenesen kimondá véleményét a pénzügyminiszter által elvileg nyilvánított adófelemelés kérdése körül, miszerint legalább az ő hazája (Galicia) teljesleg képtelen az adó újabb fölemelését elviselni; kinyilatkoztatta, hogy a pénzügy rendezésére nézve a birodalom összes népeinek közreműködése szükséges, mit csak úgy érhetni el: ha a népek kielégítettnek, jogaik elismertnek s a fennforgó viszályok szerencsésen megoldatnak.

Ez azon tanács, melyet adott a lengyel államtanácsos, s melyet régóta ad Ausztriának az összes európai journalistika, kísérvén a diplomacia közös óhaját.

A pénzügyi szükség, az eladósodás oly betegsége egy államnak, melynek sulya mindenesetre az egyesekre esik vissza; azonban éppen ez azon seb, melyet csak az államtest maga képes meggyógyítani, és soha egy hatalmasság sem volt képes dictatura útján rendbehozni pénzügyeit; sőt éppen ha a történelmet vizsgáljuk, mindig azon felvilágosodásra jövünk, hogy éppen a dictatorság és egyeduralom alatt

történt mindig az államok eladósodása, melyet végre is az uralkodásnak a népekkel egyetértése, az alkotmányos élet volt képes kiegyenlíteni. E meggyőződésre jött volt miniszter Bruck is, midőn Ausztria pénzügyének hanyatlását látta, s october 20-ka nagyobb részint ennek eredménye.

Ausztriának e kérdésre nézve azon terhes helyzete van, hogy annak kiegyenlítése a birodalom helyzetének lényeges változtatásával van összekötve.

E század elején a terméketlenség miatti nagy szükség és a francia hadjárat roppant kiadásai szintén nagy adósságba merítették a közös államot, melyen csak a devalvatio útján lehetett segíteni. Ferencz császár megszüntetvén dictatorságát a magyar királyság felett, kinyilatkoztatta, hogy atyai szívének fáj azon viszály, melyet a rendkívüli helyzet közte és ezen alkotmányos ország között felidézett, és visszaállította teljes erejökbe a magyar os intézvényeket, s így az uralkodó méltánossága fölbreszté a nemzet dynastikus érzelmeit, s nem habozott ez küldöttjei által azon egy esetre részt venni ama közös értekezleten, mely Bécsben a pénzügyi bukás megelőzése végett tartott, s melynek eredménye lön az így elhatározott devalvatio.

Kész volt a birodalom közös válságában a magyar királyság is meghozni a reáeső áldozatot, mert biztos volt az iránt, hogy királyságának os jogait tovább is háborítatlanul élvezheti.

Ha a magyaroknak a legutóbbi országgyűléseni magatartását higadtan megfontoljuk, szintén azon elvre találunk, hogy míg ezen királyság törvényes autonómiájának teljes visszaállítása mellett buzog, szemét éppen nem hunyta be azon terhes állapot előtt, mely a birodalom belviszonyait nyomja, s késznek nyilatkozott esetre részt venni az összes birodalom képviselével.

Bármennyire gyanúsíták ellenségeink elszakadási hajlammal királyságunkat, de a népképviselőt főnnebbi irányu nyilatkozatát nem hozhatják kapcsolatba az 1849-iki eszmékkel. Magyarország és Erdély october 20-ika után szilárdan állott az 1848-iki eszmék mellett, és ezen til egyszer sem ment. Ha történt egy pár röpiratban ezen túlmenő nyilatkozat, de az nem a haza kebeléből adatott közre, az egy szélsőbb pártárgyalat óhajta volt, melynek lelkét a szomorú száműzetés fájdalma folyvást keserítheti; de benn a hazában komoly volt, és komoly ma is a kibékülési hajlam; s mi nem kétkedünk, hogy nemzetünk teljes bizalommal fogja megosztani a trón

gondjait, mihelyt azt azon téren teheti, mely törvényes felfogása szerint reá nézve egyedül legalis tér.

E helyzet visszaállítását, ha a külföldi folytonos izgalmakat kivetjük is a számításból, már maga a birodalom pénzügye eléggé sürgeti. Ausztriának éppen a decentralisatióban van ereje, éppen az ragadhatja ki őt a válságból; mert e birodalom nem egy merev egységen, hanem autonómiával bíró országok összégén alapszik, s így ha a bizodalom a hitelforgalmat visszaadja, a külön-külön nagy hitellel, s sok anyagi alappal bíró országoknak pénzügyi válságán sokkal könnyebben segíthet, mint ha a közhitel kezességét egy pontra vonja össze.

Igy például, ha az államadósságból egy részt a magyar királyság le akarna tisztázni, saját pénzügyvitele által ő egy oly pénzoperatiót tehet, mely által a magára vállalt adósságot részint csak felnyire szállíthatná, részint hitelpapírok kibocsátása által az ország passiv vagyonát, az egyének activ vagyonává tehetné.

Míg az eddig folyt közös kölcsönvételek, s a börzei ár hullámozásának alá vetett államkötvények, hat százalékos kamatu adósságot tartalmaznak: addig az egyes országok sok hitelforrásai által képesek lehetnének ezen hat százalékos kamatu adósságok reájuk eső részét oly új kölcsönökkel törleszteni, melyek után legfőlebb három százalék kamatot fizetnének, s ez annyit tesz, mint az adósság felének megnyerése.

Látni való csak ebből is, mennyire fontos vélemény a Grocholszki államtanácsosé, midőn Ausztria pénzügyei rendbehozásának lehetőségét a birodalom népei jogainak elismerésében helyezteti.

Valóban figyelemmel kísérhetjük, mit fog tenni a kormány, midőn a legislatio legfontosabb kérdésénél az adónál mindazok, kik a külön nemzetekből vannak ott, nem akarnak részt venni a tárgyalásokban. A kormány helyzete itt kényessé válik, s nem csoda ha már hírek keringenek a birodalmi lapokban újabb miniszteri combinatiokról, s az autonómikus alkotmányos gróf Thun neve ismét fölmerül csakhamar azon idő után, midőn a grófnak tollából került egy pár cikkek a „Wanderer” szerkesztősege felmóztatott.

Az uralkodó kimondotta az alkotmányos elvet, hogy ezt a centralistikus, vagy az ezzel viaskodó autonómikus alapon lesznek-e képesek érvényesíteni, ez az idők kérdése, s e kérdésnek az utóbbi irányban való eldőlésében látjuk mi azon vezérfonal fel-

TÁRCZA. A DÁKOK VÉGORÁJA.

(Történeti beszély.)

(Folytatás.)

— Király! — kiálta tulragadtatva Valeria, — Róma istenei álljanak boszut kegyetlenségédért. Im ott a vadak segélyül futának egymánsak; s ti emberek a vadak áldozatát dobjátok embertársatokat. Őket érdekli egymánsak jajszava, ti kéjt leltok társotok halálhőrgésében. — Ah vadállatoknál vadabb emberek!... Atyám! Flavius! csak egy percig védjétek magatokat, hogy együtt halhassunk meg! —

Igy sikoltozva Valeria, örült elszántsággal a karzatból a küzdőmókra ugrott; de gyöngéd termete a zökkenést meg nem bírhatván, ott alant ájultan terült a földre.

Ez alatt egy negyedik belény rohant ki a cirkusba. — Ah, ez irtoztos percz! — kiálta Affrodisia, — Dekebal, a rómaiak elég dicsően küzdöttek, irgalmaz már, vagy oly jelenet következik, minőről nem álmodál! —

A király kéréshetlen volt, miáltal a kiszabadult belény az eszmélet felült Valeria ellenében kezdé el támadó tánczát. Affrodisia végtelen szívszorongást érzett.

— Hősök, gladiatorok! nincs egy is köztetek, ki a király és vadak dühe ellen védepi merészeljen egy ártatlan szűzet? Valeria! szerencsétlen atya hű leánya, ne reméj, én leszek lovagod!

E szavakra a herceghölgy a cirkusba rohant s kelevét bámulatos ügyességgel hajítá a belény vékonyába épen azon perczben, midőn az a római hölgyet megrohanta.

E jelenet általános zavart idézett elő, s a küzdőmók csakhamar telve lön hősökkel, gladiatorokkal, a négy belény elnyulva hevert a földön, s a tornarendezők nem merészeltek többet a cirkusba bocsátani.

Longinus Affrodisiához rohant.

— Köszönet lányom életeért, — szólt, — szép herceghölgy, méltó vagy imádásunkra s Róma elismerésére.

Dekebal ezalatt különös kedélyváltozáson ment át; a bátor hős királynak egy gyöngesége volt, ő nővérét oly gyöngéd szeretettel kegyelvé, hogy az olykor uralkodott is rajta szeszélyeivel.

A korábbi perczben oly életközokázatlanság közt állt Affrodisia, hogy védelmére szinte Dekebal maga is a cirkusba rohant.

Most örvendett, hogy a belényeket leverve látta.

— Hozzátok élme a római! — kiálta Dekebal, s nemsokára Longin, Flavius és Valeria Dekebal előtt állának.

Istenek és Affrodisia megmentettek most méltó haragomtól: de parancsolom, hogy hat napon túl egy római se legyen birodalmomban; várjátok! megfogok jelenni rövid időn a számvetésre.

Igy szólván, elbocsátá Longinust, s parancsot ada, hogy a követtség többi tagjai is szabadon bocsáttassanak.

A rómaiak eltávoztának a torna színteréről, s midőn a városba szállásukra értek, Flavius megragadva Longin kezét, szólt:

— Vezér! szabad binnem, hogy mindnyájunk életét a kegyes Amor védelmezte? ő őrt állt felettem s Valeria felett, kihez annyiszor imádkoztam boldogságunkért. Engedd leányodat ez istenség szárnyai alatt védenememül; ő gyenge hölgy... őt az életviharok, — te Róma főhatalmu vezére, téged a nagy kötelességek fognak háyni. Valeriát legjobban én védhetem. Engedd őt arámul! —

— Atyám! — szólt Valeria, — Amor gyakran megjelent álmaimban s őt hozta még mindig, Flavius Apert, én szeretem őt.

— Boldog, ki szeretettetik; boldog az egymás kebelén. Kivánhatnék é egyebet leányom, mint hogy boldog légy. Flavius méltó hozzád, büszke vagyok reátok.

V.

Az alvó oroszán, mely egykor hatalmával Európán átnyúltozott, felriadott Traján dörgő szózatára, hogy lemossa nevével a gyalázatot.

Az imperator nem várta be a dölyfös Dekebal a számvetésre, maga indult végrehajtani azt.

A sasos lobogók alatt a régi légiók álltak újra, azon hősök szellemé lebegett a tábor felett, kiket egykor Cicero lelkesített, kik Julius Caesart lelkesíték s a Tarquiniusok korát vértel irták fel a történet lapjaira.

Felgyult ismét a hősi láng a quirinumi bajnokok szemében, s a vaspánczélókba vértezett phalanxok sinai fal keménységével álltak meg a csatatereken.

Igy volt Róma lelkesülve, midőn készülteinek híre Daciába elhatott. Dekebal szükségesnek látta rendbeszedni erejét, s nemesak készültek fogadni, sőt ha lehet, megelőzni Trajánt.

Fővezére Charnis, ki a tornák alatt visszakapta öntudatát, melyet töle Affrodisia kellemei s Traján szerencséjének híre raboltak el, most a legszenvedélyesebb fegyveres lett.

Lehetett-e neki forróbb óhajta, mint Trajánt megaláznai, ki talán tudtán kívül Affrodisiánál szerencsés vetélytársa volt.

De elfojtá érzelmét, el gyilkolótét, fájdalmait.

— Királyhölgy! — szólt egykor Affrodisiához, — fáj lelkem, hogy Róma hőseivel nem élhetünk barátságban, s hogy a te szivednek két felé kell szakadnia. —

— És vezér, a te szivedben nincs még elhatározva, melyik szerelem igényel több áldozatot? Van egy érzet, egy kötelesség, mely elfojt minden más érzelmeket, melynek alárendelvék nemcsak az élet szenvedélyei, hanem maga az élet is; Charnis, e szent érzet uralkodik keblemben. Én ismerem kötelességeimet, — szólt fensőséggel Affrodisia.

— Szavaid megrendítenek, te dicső vagy, szép királyhölgy, dicső és nagy minden életviszonyok között! —

— És valóban, Affrodisia minden befolyását, kellemeinek varázshatalmát, fölhasználta arra, hogy Traján Dekebalban méltó vetélytársat leljen.

Minden ismerte, minden imádta őt, a fővezértől az utolsó fegyveresig; mindenki lelkesült az anyagi hölgy szavaitól.

fedezését, melynek iránya szerint a magyar kérdés minden bizonynyal meg lehetne oldani.

A szász nemzeti gyűlés.

(H.) E pillanatban az osztrák birodalom határain belül csupán két politikai jellemű testület folytatja nyilvános üléseit: a Lajthán tül a szűkebb kört Reichsrath, a Lajthán innen a szász nemzeti gyűlés.

Szükséges-e fejtegetni ennek vagy amannak irányát, vezéreszméit?

Mindenki tudja és látja ezt. Hiszen az nem egyéb, mint egy másfél év óta hírlapi viták, nyilvános parlamenti szónoklatok, királyi leiratok, trónbeszéd, s miniszteri nyilatkozványok tárgyát képező nyílt titok, a melyet nem szükség tüzetesebben szellőztetnünk, erre különben se lévén alkalmasok a jelenlegi sajtóviszonyok.

Nem is ez feladatunk.

Csupán a fenebéli észrevételt kívánjuk a lehető leg-egyszerűbben illusztrálni, hogy t. i. a szász nemzeti gyűlés a Reichsrathnak oly híi satellete, mintha századokon át lezármazó lételenek alapja nem is a historiai jogban, nem is a magyar alkotmányban gyökerezne.

Ha küzdenünk számunkra nincs tér és eszköz rendelkezésünkre, legalább saját állásunkat, s más feleknek magatartását és irányítványi viszonyát, szövetségét vagy ellenszövetkezősét constatalni talán nem túlfeszített igény. Bizonyára nem.

A szász nemzeti gyűlés oly testület, mely másod bírósági illetékességén kívül csak a municipális jog körébe tartozó, s csak a királyföldet illető keblő kérdéseket illetőleg igényelhet törvényhozási jogot; de kívált mióta az előki széklet ideiglenes comesi méltóságával Schmidt Konrad ur foglalta el, számos bizonyítványait adta annak, hogy jol-lehet egész mostani szerkezetében még mindig a magyar alkotmányból kiágazó intézményt képez, mégis a magyar alkotmány zászlója alól kész a febr. 26-án kitűzött lobogó alá desztálni. Ezen szász nemzeti gyűlés mostani szerkezetében oly többségből van alkotva, mely semmit se gondol a magyar korona önállóságával, s az általunk oly magas jelentőségűnek ismert integritás eszméjével. Ők nem haboznak letérni a történelmi jog teréről, a „szász nemzet nevében“ Ausztria részére lemondva a fundus regiumt illető jogbecs jogokról, melyeket tulajdonképp a magyar koronától nyertek, s a melyek még hozzá épp úgy illetik a királyföldön túlnyomó számmal élő, de a szász nemzeti gyűlésben csekély arányban képviselt románokat.

Azonban a circumspectus atyafiak ez alkalommal is gondoskodtak kárpótlatásukról Erdély új felosztásának, a nemzetiségi területek kihatásának tervével, mint ez már e lapban mély belátásból eredő cikkekben ki volt mutatva. Minden igen szépen volt kiszámítva, elkezdve azon al-lamesinen, melyet a hetes bizottmány követett el, midőn megbízatása határait átlépve, a nemzetiségi kérdés megoldása iránti nézetét nemcsak a „Sachsenland“-ot illetőleg formulázta, hanem országos jellegűt is, melyben a szász nemzeti gyűlésről kiadott volt ki. Majd az universitas az előterjesztvény tárgyalásakor parlamentaris cothurnusban lépett fel, s kimondatott, hogy Erdély a magyar szent koronához szoros kapcsolatából szakították ki és bekebelezessék be Ausztriába épp úgy, mint bármelyik az örökös tartományok közül. A nemzetiség szerinti területek pedig úgy szakítandók ki, hogy a szegény erdélyi szászok túlsúlya biztosítottassék.

Az ez iránt ő cs. kir. apost. Felségéhez fölterjesztendő felirat a mart. 29-diki ülésben olvastatott fel, melynek végzetével Schmidt, megdesi követ követezőleg szolt: „Tisztelt nemzeti gyűlés! A felolvasott iratból is érthető, hogy a szász nemzeti gyűlés éppen ma tizennégy éve (mily csodálatos „véletlen!“!) lelkesedéssel üdvözlé az osztrák

(martiusi) alkotmányt. Nevezetes körülmény, hogy éppen tizennégy év múlva, éppen ma, martius 29-dikén készültünk ő cs. kir. apostoli Felségéhez egy feliratot juttatni. A felolvasott irománynak a szász nemzet fontosságához mért ildomos szerkezete, igazságú, s teljes következetességgel átvitt indoklása, felbátorít indítványozni, hogy a t. nemzeti gyűlés a szerkezetet fogadja el minden vita nélkül!“

Es a szerkezet elfogadottat, közelebből közölni is fogjuk azt, ha a szebeni lapok kiadják.

Ezen gyűlésben napi rendben volt továbbá a szeben-széki románok tiltakozása a nemzeti gyűlésbe mult évi november 15-dikén történt követi választás ellen, de a mely hosszabb vita után elvetetett. Itt azonban arról levén szó, hogy a talmási és szelistei szék lakói politikai jogaik gyakorlatába helyeztessenek, a honnan kizárattak, holott szint-ugy a fundus regiushoz tartoznak, e végre még egy további indítvány volt napi rendre kitűzve: egy orlati közigazgatási terület alakításának indítványa és terve, melynek tárgyalása azonban a közelebbi ülésre halasztatott.

Aranyosszéki, mart. 28-án 1862.

Gyönyörű tavaszi, mondhatni nyári melegségi napok köszöntének be a hosszú tél után. Ma már elmondhatjuk, hogy legkisebb hó folt sem fehérlék határainkon, mert e hó 23-án egy déli szél és menydörgéssel jött lágy eső minde-nünnen útnak indítá a reserva havat. S így vidékünk szépen kezd virulni, s benne vetéseink legszebben s szép eredményekre nyujtnak kilátást. Beh kedves hosszú tél után a kikelet erjedése, kedves, mint tartós fogság után a szabadság. Elmondhatjuk, hogy e télen

Sok ezer sziv öhajította,
Sok ezer ajk dalogatta;
Üdül már te várt kikelet,
Előlkünk a zordon telet!

Igen, mert a kóst roppant szűke mellett is juhainkat husz álló hétig, tehát csaknem két anyi ideig mint máskor, kelle aklon tartani; igaz marháink pedig a rosztatás miatt alig állják ki a tavaszi szárazságot. Ennyit gazdasági életünk-ről. Hát politikai életünk? az már száraz és meddő az ily magamszerű bírógépszökeknél, pedig már törvényeszéki bírő is van elég, beperelheti akárki apját, anyját, csak hogy tartok tőle ez uttal nem sok örölni való lesz, mert bizony most kevés peres félnek locsosan kedve „novum“-ot jelenteni s annál kevésbének „prokatorra bizni perét“, mert — nincs pénz! Még annyi megjegyezni valóm van a törvényeszéki személyzetéről, hogy kettőt kivéve, egyik sem székünkbeli, nó de ez se baj, mert legalább országunk szülöttéi. Vagy két gyújtás általi égés is volt közelebből, van hát a dúlló biztos uraknak hová és miért kiszálljanak, csak szénát és zabot ne kellene, bár kaszállásig beadministrálni!

r. l.

Barót, martius hó 28-án 1862.

Ama hamory hangtagságot, mely a közeli mult oca Erdővidéken is — mint egy ösztönszerű általánosságban lát-bató — nem lehet méltányos előismerés nélkül fölemlíteni; s ba tán a természet jégolvastó szaka az úde tavasz nem kezdené e hideg lemezt le mállani, esztünkbe se jutna, hogy a komor telet éltető tavasz váltja fel, ugy megdermedtünk. — Örökös fagy és hó látszék el lepni láthatárunkat, s ime az isteni hatalom mezei életünkben mily szép napokra virasztott! Vajha a természet e szép képe közeletünkben is visszatitkröznék!

Telünk a nagy drágaság mellett súlyosítá a több-rendben kiszállott adóexcutio, melynek felelősségi terhe egyedül a mult németrendszer alatt működött adószedők ha-nyagságára háramlék; ujabban pedig azokra, kik idegenek lévén, még nem voltak képesek a székelý népférfias szelíd jellemét kiismerni, melynélfogva egy adószedőnek oly

jobb szárny segélyére; de reményét a dákok fanatikus es-tája meghiusitá. — Flavius Aper verve lön.

A szétverettek segélyére küldé még nagyobb erővel másik vezérét, Severus Charissint; a fiatal dák vezér ezzel is szerencsésen mérközött meg.

Végre Dekebált és Charmist Longinra, legtapasztaltabb vezérére bizva, Traján ment a csodás hősiességű ifju ve-zérre.

Csakhamar tapasztalá az Imperator, hogy a fiatal ve-zér maga nem vi, csak a zászlót lobogtatja népe előtt, s szavakkal lelkesiti azt.

Most még csodásb lénynek tetszett az előtte. Lángszavakkal lelkesité döntő csatára a rómaiakat, s a legreményesebb harc kezdődött.

A két táborvezér egyiránt varázshatalommal birt a nép lelkesítésére.

Patakka folyt a vér; megtört jajok, búslálóhörgé-szaggaták az eget.

Ki esetelbetné képét egy szenvedélyes csatának. Kard karddal, élet élettel álla szemben, s mily nagy volt a koc-káztatás! Minden egyén, ki csak legparányibb porszeme volt itt a nagy hadtestnek, othon egy külön világot mondhatott sajátjának: az ő kedves családját, anyját, atyját, kékszemű nőt, aranyhajú gyermekeit, testvéreket, barátokat, egy bol-dog édes világot, mely tőle messze elmaradt, s mely mind, mind kockázta volt. Egy szablyacsapás elválasztá őt min-dazon érdektől s reményektől, melyek őt a multhoz s jövő-hez láncolták.

Férfiak szűkeltek dölözeg méneiken, kiknek fejükre va-laha fényes triumphok közt tették föl a barzi babért, kik-nek világhírű népek tapsoltak, kikhez óriás reményeket kö-tött a hon, és egy kelevéz minden hozzájuk kötött reménye-ket szétszórt velők.

Fiatal hős tört elő csapatja élén; areza virágzott mint az új tavasz, homlokán még pirult kedvesének búcsúcsókja, ki elbocsátá őt puha kebeléről, keresni birt s dicsőséget a vérmezőkön, szívében annyi szép tündérképek lebegtek fé-nyesb jövőről, dicső hazáról, fiatal örömeiről, rózsaszaru

készséggel fizette volna ki illetőségét, mint a nyomorúsá-gok növelésére ki küldött 40—50 katonának. Valójában öhajítandó volna, hogy az adószedő osztály, a haza, ille-tőleg részei nemzetiségi igényei szerint szerveztettnék — mely körülmény legalább a bizalmat növelné és sok a félreértésből eredő kellemetlenségeknek venné elejét.

Több helyeni hibás feltételek eloszlataésért meg kell említenünk, hogy különösen székünk, Miklósvárszék közigaz-gatási tisztjei ugymint a törvényeszékiek szerencsésen vannak szervezve. A szék teljes megnyugtatósára alkirálybírónak megmaradt ml. Henter Sándor ur volt alkotmányos király-bíró, hasonlag e szék törvényeszékie tlnökévé: t. Gyarmathi Ferencz ur, volt alkotmányos táblabíró, kikkel a nép öhaj-tása is össze találkozott; dúlló biztos helyettesessé t. Nagy István ur, és t. Péterfy Sándor ur vannak kinevezve, mind-egyik helyzetét felfogni s helyesen betölteni képes egyéni-ségek. A sorozás nálunk a nép részéről is a legszebb rendben folyt le, Miklósvárszék 39 njonczot adott, Barótvá-rosa (circa 2000 lélekből) kilenczet.

A közel kilátásba helyezett erdélyi vasut ügye minket is igen érdekel; s helyzetünkkel fogva feltétlenül a kolozsvár-brassói vonalat öhajítjuk. Az Olt vize vidékünk szegélyét ké-pezi, s e szélen Rákostól Brassóig a legszebb völgy kínál-kozik s legjutányosabban építhető volna. Egyszermind rop-pant mennyiségű közutunk, nagy kiterjedésű búkk-és csererdőnk, az eddig is nagyban termelt hamuszir és vas némi jogos reményt nyujtnak a vonal e részeni hozatalára. Vidékünk áldozó készsége bizonyosan nem fog e részben a hon egyik részétől is háttérbe szoríttatni. Végül az erdélyi kölesön, jég- és tűzkármertő túrsulat érdekében nem lehet érintetlen hagyni ama körülményt, melynélfogva e társulatnak 1853 óta itt működött ügynöksége megürülván, ez év előtt és ez évben Baróton feallított Phönix és Magyar általános biztosító egyetek gyarapítására e helyzet nagy befolyást gyakorol.

Az erdélyi muzeum részére 1862. martius havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek, Libloy Schuller Frigyesztől Municipa-Constitutionen der Sieben. Sekler und Sachsen, Hermann-stadt, 1862. — Csaplár Benedek kegyes rendi tanártól Elmékedés társadalmi viszonyainak fölött. Szeged 1861. 16-r. és Emléklap Katona Jozsef szobrának leleplezési ünnepeylé-ről Kecskemét 1861. 8-r. — Harasztkeréki Ferenczi Józseftől: Löcsei Sp. Sámuel Erkölesi kalendárium, Kolozsvár 1844. 8. r. — Stein János nyomdájából: Az erd. gazd. egylet év-lapjai 7-dik füz. Kolozsvár 1861. 8. r.

II. Régiségek: Toth István verespataki r. cath. lelkészről, a verespataki sz. Katalin bányában a római vi-aszos táblák mellett talált 2 darab római vason. — Gróf Kornis Victorról egy régi puska. — Bors Lázár sz. udvar-helyi rom. cath. tanártól egy régi arany-gyűrű, melynek fejébe Theodosius aranya van foglalva. — Homorod-szent-páli Bíró Lászlótól egy XV-dik századi latin feliratos kerek kö Csik-székbel.

III. Érmek: Reznék Istvántól 49 darab réz és 1 ólom újabb kori érem. Közli Szabó Károly, muz. könyvtárnok s az érem-régiségár ideiglenes öre.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Méhesről egy méltányol levél küldetett be hozzánk Hoszszu Theofil id. alispán azon buzgalmaért, melyvel az ottani gyujtogatók kinyomozása körül eljár. A levél idevo-natköző része így szol:

Legyen ez uttal méltánylólág elismerve kolozsmegyei ideiglenes alispán Hoszszu Theofil ur, kinek több napokon keresztül kifáradhatatlan erőley eljárásának sikerült a mult öszön két rendbeli, mind annyszor birtokosságát érdeklő szándékos gyujtogatások, s több éveken keresztül folytatott

szermekről, s egy keblén áttört nyil megsemmisité ez egész ábránd világot.

Ily igazságtalan volt a csataélet, melyben annyian ke-restek dicsőséget, s mely annyiszor meggyérítette az embe-riséget.

S mégsem fog előállani soha semmi szellem, semmi bölcsesség, mely megválthatná az emberiséget e szenvedély alól.

Mert a csaták küzdelmei közt egy szívemelő öntudat volt velük: hogy honszerelmük a halál tűzpróbáját is kész-séggel állotta ki.

Ez érzelm lelkesité a rómaiakat, ez a dákokat, s a rohamok perczenként ujjaltak.

Egyik fél sem engedé át a tért ellenfelének.

Traján mint egy második Márs küzdött, lelkesítve, ösz-tönözve népét, de a csodás fiatal ellenvezér sem kételkedt, s mily csodás varázs tül csengő tiszta szavában!.. A halló érzéket csiklandozó istenszerű hang elrészegité a hadsere-get... örülten harezoltak körülte a dákok.

Végre a két vezér egymással szemben állott.

Trajánnak sikerült a fiatal vezért személyesen kard-hegyre kapni. A dákok ugy védék őt mint lobogójukat, mintha csak hozzá volna kötve a harc dicsősége és szeren-csége; de Traján karja előtt meg nem állhatának.

Mind elhulltak az ifju vezér körül, csak ő maradt Trajánnal szemben a leghevesb csata közt... de a párbaj nem sokáig tartott: az Imperator egy súlyos csapására a fiatal vezér sisakja szétpattanva hullt le fejéről.

Angyali arcz lepte meg Trajánt, melyet ő jól ismere. Az arcz izzadt és lángoló volt, nehéz barna fűrtök hulltak alá az igéző vonásokra.

— Affrodisia! — kiálta Traján elbűvölten, — mit ke-ressz te a véres csatákon? nem téged illet a barzi babér; te arra teremtetél, hogy babért adj a hősöknek. Kitől lelke-sülnek ők majd, ha te itt eselsz? Ne kísértésd Mársot; té-ged Amor szött napsugárból, csillagfényből s fehér ködből, te győnye vagy a durva csatára, elj istenidnek, mit keressz te itt? (Folytatjuk.)

De bár mily lelkesült és gyors előkészületeket tettek a dákok, Trajánt meg nem előzheték.

Áttört ő már az Isteren, sőt Longin előtáborá már a vaskapu ormain nyomult át a főváros felé.

A dákok a megszokott győzelmek büszke öntudatával várták az ellent, de nem azon Róma fiait találták, kiket egy-kor megalázhattak.

Honnan termettek elő azon izmos bajnokok, kik sta-diumok távolig dobhják a kelevézt?

Honnan szállottak sikra azon csodás nyilazók, kiknek biztosabban s gyorsabban repülnek nyilvesszőik a fecskékénél?

Honnan születtek az érczkaru bajvivók, kiknek szab-lyáik előtt meg nem állhatott a paizs dombora, szétpattant a sisak, s a pánccal összetörtött, kik alatt még a harezí mén is büszkébben s dölözgebben táncolt.

Es honnan léptek elő a parittyák hősei, kik a mázsás köveket oly könnyűséggel szórják alá a hegyekről?

Tán a Quiritium ós lakóinak szellemei szálltak alá, fölemelni az utódokat, azon fegyveresek, kik ellen esküt tett Hannibal, vagy kiket a Gracchusok vezettek?

A leghevesb csaták kezdődtek a rómaiak s dákok közt. A dák seregek jobb szárnyát Charmis, a balt Dejvin, a központot Dekebal vezette.

De Dejvin csakhamar elesett, s nagy zavar állott elé a dák táborban, míg nem végre a balszárnny vezérletét egy igen fiatal hős vette át, kit az ellenség Ukrán név alatt is-mert, s kezdett némileg rettegni.

Ez ifju vezér merész csatákat vívott; vezérlete mint valamely bűvöllet örlött merényekre fanatizálta a balszárnnyat.

A legavatottabb tervek szerint készült sánczait a római-aknak, mindig Ukrán rohanta meg s vette be.

Ő soha nem hátrált, mindig elől ment, többnyire elől vitte a lobogót, s a sereg eszeveszettépk futott utána.

E csodás hatalom lény miatt több nagyszerű vesztesé-get szenvedtek a rómaiak, míg végre Traján szükségének látta tekintélyes erőt fordítani e merész harezos megtörésére. Jelentékeny erőt küldött a Flavius Aper vezérlete alatti

tolvajságoknak nyomára jöve a bűnösöket napfényre hozni.

Tizen küldettek be a büntetések megyei fogházba. Nem kétkedünk, hogy a nemsoká egybeillendő büntető törvényszék ítélete következtében, kiválólag a gyújtogatók, mi közelebből oly általános bűnné vált, szigorú büntetésüket élvezendik.

Néhai báró József Sámuelért az évfordulati gyászstízi tisztelet a pesti lipótvárosi egyházban az idén is megtartott; az engedelmű áldozatot Lonovics érsek ő exca mutatta fel. Az üdvözült tiszteői számosan jelentek meg, s a magas arisztocratián kívül különösen a királyi kuria fényesen volt képviselve.

— Erdélyi Vazul, nagyváradi görög-egyesült szert püspök, a szent István rendének vitéze és v. b. t. tanácsos mart. 27-dikén Nagyváradon végelgyengülés következtében meghalt.

— Az „U. N.“ bécsi levelezője mart. 30-ikáról írja: Gróf Forgách, magy. kir. udv. kancellár ő exca mart. 27-ike óta Velencében van, s e naptól fogva nem lehet ő exca mint szabadság-időn levőt tekinteni, mert Velencéből folytonosan vezeti az udv. kancellaria ügyeit és minden fontosabb ügy aláírására neki megküldetik. Mart. 28-kán fogadtattott ő Felségtől audientian, s ugyan ez napon udvari ebédre volt hivatalos. Csütörtökön, apr. 3-ikán bizonyosan Bécsbe visszaérkezik, mert a mint ő Felsége visszajön, Magyarországot illető néhány fontos ügy döntött el. Ezek közé tartozik pl. a szerb kérdés, mert az ámbár az udv. kancellariának az ügy velejét illető tüzetes dolgozata a tárgyalások alapja, alig merjük állítani, hogy a jelen körülmények között egészen az okmány értelmében hozhat határozat; nem akarjuk ezzel azt állítani, hogy az udv. kancellaria előterjesztvényének tartalma a nemzeti egyenjogúság értelmében érvényre jutott szerb kívánalmaknak ellenére volna, hanem csak azt hisszük, hogy az alak, melyben az indítvány tétetett s mely szorosan a magyar alkotmányos uthoz ragaszkodik, azaz „mindent az országgyűlés által“ akar elérni, a minisztertanács többségétől eltér. Ha eddigi szemléteinkben nem csalódnak, az udv. kancellaria azon eszméből indul ki, hogy csak oly intézkedéseket teremtsen, illetőleg pártfogoljon, melyek alkotmányos alapon nyertek életet, tartós fennállást reményelhetnek, s a néptől teljes bizalommal fogadtathatnak. Nemcsak az fekszik szíven, hogy a jelenlegi provisoriumra legyen tekintettel, nemcsak pillanatnyi segélyszükséget tervez, hanem tartós időkre akar teremteni, s azért valóban hazafiasan cselekszik, ha ily benső közigazgatási kérdésekben az alkotmánytól egy lépésszakra sem tér el. Nézeti kisebbségben maradhatnak; de töltők bizonyára soha sem tér el.

— Párisban tartózkodó magyar iparosok „Magyar olvasókör“ alakítanak, mely a boulevard Sebastopolon (café de l'aigle blanc) tartja szállását, és szívesen látja mindazokat, kik a hazából Párisba utaznak. A londoni világkiállításra kiutazó hazánkfiak ez olvasókörben kíváncsi párisi légysztot találnak.

— A Szatmárott megjelenő „Tárogató“ szerkesztőjét a debreczeni katonai t. szék 150 ftnyi pénzbürségre, nevezett lap vezetőjét pedig egy havi börtönfogságra ítélte. Az elítéltek fűlebezték ügyüket.

— Az akadémia drámai jutalmát Dobsa Lajos nyerte el „Bűnt bűn követ“ című drámájával.

— A Fiume s Károlyvár közötti vasut előmunkálatainak megtevésére kiküldött mérnökök azon vonalt találták legcélszerűbbnek, mely Fiumétől Buccarin át a raskrijzei hegyszorosig vezet (5000 ölöyi távol a novii partvidéktől) s innen Jasenak és Ogulin át, a mreneicai völgy mentén Károlyvárra. E vonal 17½ mérföld. A munkálatok april hó második felében megkezdendek.

— Ő Felsége, — bir hiszerint — a sürgős államügyek miatt, nem april 6-dikán, mint tervezte volt, hanem 2-3 nappal előbb utazik el Velencéből Bécsbe.

— Temesvárott nazarenoakat fedeztek fel, a feladó egy a nazarenoak által kiátkozott tag volt, kiül protestans bibliát találtak.

— Félégyházán a közelgő husvét másodnapján fogják föllátni azon márványtáblát, mely jelente, hogy Peiőfi Sándor a városban tölté első gyermekéit. E márványtábla föllállítását Reményi Ede pendítette meg, midőn ott bangversenyzett, s indítványa viszhagra találván, azonnal történetek adakozások a nevezett célra, mely most a létesítés küszöbén áll. Az említett napon — mint halljuk — e márványlap Szabó Sándor volt alk. főjegyző ur háza falába illesztetik, azon épületébe, melyben nagy költőnk atyja lakott.

— Erkel „Sarolta“ című új operája már be van fejezve s néhány hét múlva alkalmasint előadásra kerül, a mint a pesti lapok írják.

— A „Gy. Közl.“-ben olvassuk, hogy Herr Franz Streckfuss győr-győri gőzös-kapitány hajósegélyeinek megtöltötte a barbár magyar nyelven beszélt.

— Milanóban meglátogatta Garibaldi Manzoni, kit soha sem látott. A híres költő, dacára hajlott korának, háza lépcsőjéig eléje ment. „Tábornok — mondá az öreg költő — kicsinynek érzem magam, ha egygyel az „ezer“ közül állok szemben; vegye hozzá, hogy ezt most azok vezére ellenében kell bebizonyítanom.“ „A mit én tettem, az csak kötelesség“ — válaszolá Garibaldi. Midőn távozott, a tábornok egy kis ibolya-csomót nyújtott át Manzoniának, melyet éppen kezében tartott. „Köszönöm — mondá a költő — becses emléke lesz ez azon kevés napokra, melyek még életemből hátra vannak.“

POLITIKAI HÍREK.

Franciaország. Páris, mart. 29. A római kérdésre vonatkozólag mindinkább lábra kap az a vélemény, hogy a császár ismét nagyon hajlandó pártolni a pápa ügyét. Ennek egyik bizonyítékaként tekintik Bourqueney hivatalosan jelentett küldetését. Ezenkívül arról is beszélnek, hogy Franciaország, Ausztria, Spanyol és Bajorország, mint katolikus hatalmak között újabb alkudozások folynak, a római ügyben való egyesülés iránt.

A „Patrie“ magán távsüggönye szerint, a pápa mart. 27-én kihallgatáson fogadta Goyon tábornokot s köszönetét nyilvánította előtte, a francia császár- és kormánynak a szentszék iránti jóakaratu intézkedéseiről.

Toulon, mart. 31. Hat hajó megy Cherbourgba, hogy a császárt a londoni kiállításra teendő útjában kísérje.

Olaszország. Turin, mart. 24. Azon hír, mely szerint Sardinia szigete Franciaországnak fogva átengedtetni, annyiszor ismételt ellenmondások dacára, a miniszterválsággal újból felmerült. A turini kormány még nem nyilatkozott ugyan hivatalosan az ország területi épségének fentartása iránt; azonban a kereskedelmi miniszter egy hírlapokban is megjelent körlevélben határozottan kimondja, hogy az olasz kereskedés fejlődése szoros kapcsolatban áll Sardinia szigetének virágzásával; hogy e szigetnek fényes jövője van, s hogy hivatása Olaszországra nézve kiszámíthatlan. E szavakban elég világosan ki van mondva, hogy Victor Emanuel mostani kabinetje sem hajlandó Sardiniait Franciaországnak feláldozni.

Nápoly, mart. 25. A brigantik ismét hallatlan kegyetlenséget követtek el Lucera város közelében. Egy százados vezénylete alatt 19 katona csatározta be a környék részeit, ahol rablóbanda nyomai valának észrevehetők. Egyszerre váratlanul megrohamítottak felelszámmú brigantik által, s a legkegyetlenebb módon legyilkoltattak. Ezen eset hírért vévén egy, ott közelében állomásozó tiszt, tüzést a gyilkosság színhelyére sietett embeivel, de csak megölt tiztársát találta a vitézül elesett 19 közkatona hullájával, kiket a zsványok minden értékes vagyonuktól kifosztván, jókor elmenekültek az erdőbe. Ugyálszók, az egész környék hasonló veszélyben forog. Ezen rablósüsk közül mintegy huszat összelénczölva kísérték be a nemzetőrök Nápolyba.

A nápolyi tartományokban már megkapták a polgármesterek a hivatalos értesítést, hogy Garibaldi odamenend.

A Franciaországban feloszlott idegen legio tagjai közül több mint 3000-en érkeztek Nápolyba s mindnyájan készségükkel nyilvánítták piemonti szolgálatba lépni.

Turin, mart. 25. A „Köln. Ztg.“-nak írják: Mint tudva van, gyakori surlódások következtében, a déli hadsereg tisztjeiből négy gyalogsági hadosztály kerete alakított, mindenik négy-négy ezreddel. Ezeket különböző városokban elszállásolták — fizették minden szolgálat, minden foglalkozás nélkül. Ezen az államkincstárny nyomasztó, s magok a tisztokra nézve is kellemetlen helyzetnek véget kellett vetni. A most elfogadott terv szerint a Garibaldi féle tisztek feloszlottak a 64 ezredbe; egyszersmind 16 új ezred alakult, melyekhez a melevő ezredek mindenike bizonyos számú századokat ad, s ezek helyét újból alakítandó századokkal pótolják. Ekép az összeolvastás a lehető legkövetesebben lesz végrehajtva, az olasz hadsereg pedig tetemesen erősöbül. Ratazzinak ezen intézkedése Bécsben nem csekély aggodalmat keltett, sőt a mint Hudson lord szavaiól kivehető, Londonban sem vétegett jó neven. Általában Garibaldi újabb fellépte, ugy Bécsben mint Londonban élénken foglalkoztatja az elméket. Ugy kell lenni, hogy Párisban Metternich herczeg és Cowley lord részéről lépések tétettek, mert Nigra lovag e tárgyban sürgőnyt küldött Ratazzinak.

Párma, mart. 31. Garibaldi ideérkezett, s az üdvözlésre sietett néphez beszédet tartott.

Turin, mart. 31. Mancini és Cordova beadták lemondásukat. Utódaik: Brioschi a közoktatás. Conforti az igazságügyi tárczára. Az „Italia“ szerint Lamarmora ugy nyilatkozott, hogy a rablások megszüntetésére mit sem használunk a csapaterősítések.

Németország. Frankfurt, mart. 31. A nemzeti egyet tegnap gyűlést tartott, melyben igen számosan vettek részt. A gyűlékezett az alzey-i rokonszeny nyilatkozatot a porosz haladópart iránt, magává vette; egyszersmind határozatul kimondotta: A gyűlés felhívja a nemzeti egyet választmányát, hogy a rendelkezésére álló, s ezután is gyűjtendő eszközöket fordítsa oly karosadások fedezésére, melyek egyeseknek, különböző országokban, alkotmányos jogok és kötelességek önálló gyakorlásáért okoztatnak.

A porosz választások már hivatalosan ki vannak tűzve. A választók aprilis 28-án, a követek pedig május 6-án fognak megválasztatni.

Oroszország. Varsó, mart. 29. Az államtanács javaslataira a császár megparancsolta, hogy a lengyel királyság büntető törvénykönyve gyökeres átvizsgálás alá vétesék. A politikai bűnösök elleni eljárásban is lényeges módosítások fognak tétetni jelesen az által, hogy a védő ügyeknek teljes védelmezési szabadság adatik. Az erődben működő nyomozó bizottságok egyike, mely ideiglenesen volt alakitva, feloszlattott; az állandó még folytatja működését. A zsidó emáncipációt tárgyzó törvényjavaslat feletti tanácskozás, Pétervárról kapott utasítás következtében elnapoltattott.

A sajtórendeleteket módosító császári parancs lényegileg az eddigi vizsgáló hatóságok illetékességének módosítására vonatkozik. A Pétervárt székélő censurái főigazgatóság feloszlattatik s teendői részint a tartományi hatóságokra, részint pedig az oktatástügyi miniszteriumra ruháztatnak át. Azonban a rendelet az összes sajtótörvények átvizsgálását helyezi kilátásba.

Törökország. A herczegovinai csatákról írják a „Wanderer“-nek: A törökök és felkelők közt Passista mellett, mart. 17-én történt csata után, a törökök visszatértek tuttii táborukba. Az ellenséges helységeken keresztül utaztukban minden fogalmat túlhaladó kegyetlenkedést mivelték. Kojusko falut ez alkalommal majdnem egészen lerombolták. Bogojeselo, Vukalovich szülővárosa a török vezér parancsára földdel egyenlővé tétetett. Különös dühvel roband a bős katonaság Vukalovich házára, melyet nyomtalanul eltörtöltek a földszinéről. Öreg férfiakat és nőket, kik koruk gyengesége miatt nem tudtak menekülni, a legkegyetlenebbül legyilkoltak. Egy százados agg fejét diadalmenettel vit-

ték a török táborba. Mindezek egy fegyelmezett hadsereg hőstettei. Vukalovich az övéivel, mialatt szülővárosa elpusztítottatott, a körülvevő hegyek ormain állott, s fájdalommal kellett néznie a dultást, nem levén képes azt megakadályozni.

Ugyanazon lapnak egy újabb keltű tudósítása jelenti: A montenegroiak kivonulása után Alban-Kirniczéből, a skutarii basa 1000 basibozukkal szállatta meg e helységet. Elűkőn a félelmes Hadabey állott. A montenegroiak, kik ezen állomásukat oly szabaddal hagyták el, hogy a törököket odacsallják, visszatértek, s minden oldalról bekerítették a törököket. Mivel az ostromzárólatoknak, kik ilyesmi nem voltak elkészülve, élelem- és lőszerkészlete elfogyott, a legszorongatottabb helyzetbe jutottak. A skutarii basa fel fogta helyzetüket s egy erős hadoszlopot küldött ostrom alóli felszabadításukra. A montenegríták erről értesülve, erejük egy részét el elejűkbe mentek s egy véres harcban, melyben a törökök 100 embert vesztek, megverték őket s gyors visszavonulásra kényszerítették. Most egész erejükkel a Kirniczbe bekerítettettek támadták meg, kik rövid ellenállás után kényszerülve lőnek fegyvereiket letenni. Hatszáz fogoly esett a győzők hatalmába. Ezen hadműveletből nagy erkölcsi hatást várnak a következő csatákra nézve.

Konstantinápoly, mart. 19. A görög felkelés rosz következményei, melyektől a török kormány tartott, már kezdenek mutatkozni. E hét folytán a cyprusi kormányzóságtól jelentés érkezett a felől, hogy az ott nagy számmal lakó görögök hangulata nagyon forradalmi, annyira, hogy közel kitöréstől is tarthatni. A kormány sürgőtelleg kéri tehát a cyprusi hatóság, hogy mielőbb küldjön oda fegyveres segítséget, minthogy felkelés esetébe felette veszélyesnek mutatkozik az ottani török lakosság helyzete. Egyelőre két hadihajó küldetett Cyprusha.

Amerika. Az egyesült államok hadseregének a délieken, tengeri mint szárazsi csatákban nyert győzelmeiről szóló tudósítások egymást érik. Egy Uj-Yorkból martius 18-ról kelt távsüggöny szerint a Buruside expeditio elfoglalta Newbernt; 46 ágyut, 3000 fegyvert zsákmányolt és 200 foglyot ejtett. A déliek Goldesboroba szaladtak s a bidakat maguk után felégették. Az unionisták 100 halottat és 400 sebesültet vesztek. Egy mart. 20-ról szóló süggöny jelenti: Az egyesült államok csapatai elfoglalták Jacktownville-t, St.-August-ne-t és Mazonie erődöt Floridában. A különsvetkezettek fővezére Beauregard tábornok napi parancsot adott ki, melyben a hadserget új bátortettekre serkenti, s felhívja, hogy maradjanak hívei ügyöknek. Azután Isten oltalmába ajánlja őket.

Az európai sajtó igen sokat foglalkozik a mart. 8-ki tengeri csatával, nem annyira a kivított eredmény, mint a páncélhajók roppant horderejű találmánya felett elmélkedvén. E csatában mind a két félnek volt egy-egy páncél-fregattja: az északiaknak „Monitor“, a délieknek „Merrimac“. A „Monitor“ később érkezett a harc színhelyére, s a győzelem már-már a déliek lőn, miután a „Merrimac“ csak egy-egy oldaldefést adott a közönséges faszerkezett hajóknak, hogy vagy elsüllyedjenek, vagy megadják magukat, míg ő a legnagyobb kaliberű lövegek golyóira nem is hederített. Megérkezett azonban a „Monitor“ s ketten folytatták és döntötték el a csatát úgy, hogy a „Merrimac“ oldala belyukadván, a déliek hajójával visszahúzódott. Az északiak 1000 embert vesztek; a déliek sokkal többet.

Párisban a „Merrimac“ és „Monitor“ tetteiről érkezett hírek roppant sensációt okoztak. Mindenki belátja ezek folytán, hogy az ilyenmű hajók határozott előnnyel bírnak a közönségesek fölött, s hogy ez esemény valószínűleg az egész hadi tengerészet átalakítását vonja maga után.

Az „Op. nationale“ így ír a páncélozott hajókról: A „Merrimac“ és „Monitor“ esete meggyőzhette Európát, hogy azon 30-40 milliárdnyi összeg, mely ez időszertan a hajóhadakban fekszik, teljesen elveszett. Azon 2500 hajó, melyből az európai tengerészet áll, mintha csak törekény tveg volna, oly hajó előtt, mely 900,000 kilogramm nehézségtű páncélzt visel. Egyetlen páncélozott hajó egész flottákat tönkre tehet; a hajóépítés művészete teljes átalakuláson megy keresztül, nagyobb átalakulás áll a tengeri baderők előtt, mint minő a bőz alkalmazása által idéztetett elő, mert míg az meghagyta a vitorlás hajókat is, a páncélozott hajók azt követelik, hogy a fából épült hajók mellőztessenek vagy legaabb átidomittassanak. Azon 220,000 kereskedő hajó, mely a világ minden vizein czirkál, teljesen védtelen a páncélhajók ellenében.

A „Times“ ugyancsak az említett csatára vonatkozólag ekép okosodik: Most már semmi kétség, hogy a fából épült hajók, ha páncélozott hajókkal csatába eszneknek, birtelen és bizonyosan megsemmisülnek. Azok, kik azt állítják, hogy a vasból építés még nem elég a sérthetlenségre, hogy mindig lehet oly ágyukat készíteni, melyeknek hordereje elég nagy arra, hogy azokat átlukgassa, most valószínűleg kényszerülve lesznek felhagyni szigorú nézetekkel. A „Merrimac“ példája tanúsítja, hogy lehet oly hajókat építeni, melyek még a legnehezebb tengeri ágyuk előtt is sérthetetlenek maradnak. A mi admirálisunknak tebat nem marad egyéb hátra, mint csupa páncélozott hajókat építtetni, melyek a „Merrimac“-hoz hasonló tulajdonokkal bírnak. Az egyetlen méltó ellen, melyre az talált, szintén páncélozott fregatt volt, különben talán az egész szövetséges hajóhadat összerombolta volna.

Az emberi ész találmányossága azonban ugy látszik, mégis erősebb tud lenni a rombolás mint a védelem eszközeinek előteremtésében. Washingtoni tudósítások ugyanis azt jelentik, hogy az ottani kormány, bizonyos Rodnan ur terve szerint, oly lövegeket készített, melyek ezer fontos golyókat szórnak tova, s melyeknek ennél fogva semminemű páncélos hajó, ha még oly erős volna is, ellent nem állhat.

Mexiko. Veracruz, martius 4. Juarez elnök a Doblado tábornok s a beavatkozott hatalmak képviselői közt létrejött fegyverszüneti szerződést jóváhagyta. A francziák és spanyolok Tehuacanba és Orizabába mentek. Az angolok visszatérnek Angliába, a spanyolok egy része Cubába;

a francia segédszolgálatok pedig nem szállanak ki. Az alkudozások aprilisban megkezdődnek. Békés megoldást a jövőre nézve kielégítő biztosítékokat remélnek.

Ujabbak. A birodalmi tanács alsóházának apr. 2-i ülésében a sajtótörvény a választmány javaslata szerint elfogadott.

— A „Sch. Corr.“ úgy értesül, hogy a szerb fejedelem veszélyesen beteg.

— A „Fremdenblatt“ írja apr. 2-ről: A bécsi nunciaturához sürgöny érkezett, mely szerint a pápa chronikus betegsége oly fordulatot vett, hogy a legkomolyabb aggodalmakra szolgáltat okot.

— Ellenben a „Presse“-nek egy Münchenből apr. 2-ről szóló távsürgönye szerint, Romából apr. 1-ről jelentik, hogy a pápa él, jól érzi magát s jókedvű.

— Bécs, apr. 2. Az itteni miniszterválság bevégettelnek tekinthető.

— Konstantinápoly, apr. 1. A Nauplia átadására vonatkozó hír nem valósul. Nauplia még négy hónapig tarthatja magát. A felkelők csak a királylyal

akarnak alkudozni. Követelik a miniszterek elbocsátását a kamara feloszlását, a nemzetörség felfegyverzését s a trónörökös kijelölését.

— Páris, apr. 1. A „Patrie“ írja: Nem igaz, hogy a Mexikoba indított csapatok parancsnoka Douay tábornok parancsot kapott volna, hogy Toulonba visszaterjen. Oranban folytatják a Mexikoba indított csapatok hajóra szállítását.

— Turin, mart. 31. Ratazzi jelenti a kamarának, hogy Cordova, Mancini és Poggi miniszterek beadták lemondásukat. Durando tábornok külügy-, Mateneci senator közoktatási miniszterekké neveztettek. Ratazzi megtartja a belügyet s ideiglenesen viszi az igazságszolgálatot.

— London, apr. 1. Az alsóház mart. 31-i ülésében Palmerston azt nyilatkoztatta, hogy Anglia nem vállalt kezességet, midőn a török kölcsön létrejöttét elősegítette; csupán a felett ellenőrködik, hogy a kölcsön legjobb czélra fordíttassék.

— Uj-York, mart. 20. Savannah átadása minden órában bekövetkezhetik. A külszövetkezetek utolsó állomásait is elhagyják a Potomac alvidékén. Uj-yorki lapok azt állítják, hogy Mexikoba a szövetségesek közt komoly meghasonlás keletkezett.

Gabonaár Kolozsvártt Április 3-án 1862.

(Bécsi mérője osztrák értékben.)

Tisztabúza 4 frt 90 kr. Elegybúza 4 frt — kr. Rozs 3 frt 80 kr. Árpa 2 frt 80 kr. Zab 1 frt 50 kr. Török-búza 3 frt 20 kr. Pityóka 1 frt 90 kr. Marbáhús 18 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről

Április 4-én: Nemzeti kölcsön 83.60. 5 % Metalliques 69.70. Bank-részvény 821.—. Hitel-részvény 199.70. Váltó Londonra 136.20. Ezüst 134.85. Arany 6.42.

Április 2-én: Urbéri kárpótlási kötvény: Magyar országi 71.—. Erdélyi 67.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

HIRDETÉSEK.

HIVATALOS.

(4—5)

(554)
Sz. 4090.

Hirdetmény.

A cs. kir. gr. Rindsmaul Ruprecht Farkas féle hitbizomány felbomlásával, annak minden hitelezői fölhivatnak ezen hitbizományos vagyon iránti igényeiket jelen hirdetmény utolsó hirlapi beigatásától számított 6 hetek alatt, ezen országos törvényszéknél beadni, mivel ellenkező esetben e fölhívási határidőnek eredménytelen eltelésével, a jelenlegi haszonélvező gr. Rindsmaul Albert ur, bérhúzása iránt lépéseket teend. Gratz, martius 14-én 1862.

NEM HIVATALOS.

(2—3)

(565)
A külsőmonostor-utcában a 181-iki Halmágyi háznál, két utcára fekvő SZOBA kiadó, értekezni lehet: helytt Ercei Györggyel.

(518)

CZIRIÁK TESTVÉREK

KOLOZSVÁRTT

ajánlják jól rendezett

Nürnbergi, vas-, fűszer- és festék-kereskedésüket.

Aruhely: Hidutezában, tulajdon házuknál, 302 szám alatt.

(450)

(3—3)
Eladó butorok és nőöltözék-czikkok találatnak belső királyutczában 22. szám alatt.

Leghíresebbnek bizonyult első rangu szabad pipere czikkok!

Cs. kir. kizár. szabadalom alatt

Dr. HARTUNG

Kir. porosz főorvosi jóváhagyással.

NÖVÉNY-HAJKENŐCSE,

a hajnövelés ujra ébresztésére s erősítésére.

Ara tégelyként használati utasítással 55 ujkr.
E növény-hajkenőcs hatályos tápláló nedvek s növényanyagok összetételéből áll; az ehhez alkalmazott növények élől távaszi dísznövények, melyek, jónak bizonyult kivonatok s válogatott gyökerek által erősítve, az emberi szervezettel tide erejüket közlik Dr. Hartung növényhajkenőcsének használata által a fejbőrnek új erőteljes-állományt szereztek s a hajnöve oly csodás módon élesztetik, hogy a friss növevőre képesítve lesz.

Ezen tapasztalás által jónak bizonyult, kitűnő sajtások mellett ára oly rendkívül olcsó, hogy a dr. Hartung-féle hajnövesztő-szerek teljes joggal mint e nemből a legjobbak és legolcsóbbak méltán ajánlhatók. Csak arra méltóztatassék a már előfordult utánzások miatt figyelni, hogy a tégelyek és palackok bepecsételvek, s az üveg bevégezve, és hogy a dr. Hartung-féle hajnövesztő szerek a bel- és külföld minden városában csak az illető helyi lapok, s vidéki hrlapok által kitett raktárnok uraknál kaphatók valódi és mindig jó minőségben, úgy mint:

Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Abruóbányán: Ferenczi Mihály; Besztereczen: Kélp Ferenc és Dietrich & Fleischer; Brassóban: Stenner F.; Dévén: Büchler A. Enyeden: Bisztricsányi A.; Erzsébetvárosban: Hankó László; Kőhalomban: Meilas Ed. F. gyógyszer.; Maros-Vásárhelyt: Fogarasi J. D.; Medgyesen: Vándory & Brandel; Segesvárt: Misselbacher fia és Teutsch; Sz.-Ujvárt: Placintár és fia gyógyszer. Szász-Régenben: Wachner Traugott; Szászsebesben: Weissörtel Ad. G.; Szebenben: Zöhrer J. F.; Székely-Keresztúron: Binder Márton; Seps-Szentgyörgyön: Vitályos Béla; Sz.-Udvarhelyt: Kauntz J. A. gyógyszer. Szeredában: Gószy A.; Sz.-Somlyón: Ruszka Ignác; Tasnádon: Szongott Jakab; Tordán: Velits G. és Wolff G. (487) 5/4 1862. (2—6)

CHINAHÉJ-OLAJA,

a hajfentartására s díszítésére.

Ara palackok számára használati utasítással 55 ujkr.
Ezen olaj a legfinomabb chinahéjnak égvényes olajok s balzsamos szerek hozzátételével lefőzéséből áll. Igen jótékonyan hat a hajra s a fejbőrre, miután mindkettőt hajlékonyan tartja s a kiszáradástól megóvjá. Dr. Hartung chinahéj-olajja ennél fogva főleg azon hajnövelésnél, mely az időhöz képest még rendes és egészséges állapotban van, előnyösen használható, mivel a hajnövevő erejét üdítőleg élteti s magát a haját rendkívül sürtűvé s selyemszerű finomná alakítja.

Cs. kir. szabadalmazott és első amerikai szabadalmat nyert

(549) 1/4 (3—12)

átalán kedvelt

ANATHERIN-SZÁJVIZE

bécsi fogorvos POPP J. G. urnak. Ára 1 ft. 40 kr. o. é.

Ezen 13 év óta használatban levő szájvíz a fog- és szájrészekre nézve mint egyike a legjobb öszerekeknek bizonyult be, magas és fűtőváradok által toltette-eszközül használatik, növevő pedig a legkisebb orvosi egyenisegek által számos bizonyítványokkal helyeseltetvén, minden további díszítés nélkül föltöltes.

FOG-OLAJ,

melylyel az ember sajátkezűleg dughatja be odvas fogat. Ára 2 ft. 10 kr Cs. kir. tegn. kiválta.

ANATHERIN-FOGPÁSZTA. Ára 1 frt 22 kr.

NÖVÉNY-FOGPOR Ára 36 kr. o. é.

BEZONÁNYOSOK:

Kolozsvártt: Wolff J. és Khudy J. gyógyszer. Tordán: Wolff G. gyógyszer. Szebenben: Zöhrer és Müller, Steiner gyógyszerész. Brassóban: Fabick János fia és G. János fia. Károly-Fehérvártt: Sander gyógyszerész. Ruzs. Wagner könyvtáros. Segesvártt: Misselbacher J. M. Besztereczen: Dietrich és Fleischer. Dévén: Kremer S. Dévén: Büchler A. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Enyeden: Oberth J. gyógyszer. Nagy-Váradon: Janki J. Huzella. Fogarason: Nehrer. Maros-Vásárhelyt: Bucher D. és Fogarasi. Balázsfalván: Korvitz T. Szász-Régenben: Leonhardt J., és Wostch gyógyszer. Szász-Régenben: Traugott és Wachner. Zilahon: Ifj. Ábrahám Gábor. Debreczenben: Bezer gyógyszer. Saltzman, és Csanak J. S.-Ujhelyt: Deutsch József. Szendrő-Váralján: E. Gerber gyógyszer. Szathmártt: Velits J. Márm.-Szegeden: Hoffman és Rath. Holdmező-Vásárhelyt: Waagner K. gyógyszer. N.-Károlyban: Jellinek gyógyszer. Nagy-Bányán: Tapp gyógyszer. Ó-Maráthon: Pfeiffer urak.

STEIN JÁNOS

könyvkereskedésében Kolozsvártt, Wittich Józsefnél Maros-Vásárhelyt, Dobray Nándornál S.-Udvarhelyt, Barthos Domokosnál S.-Szentgyörgyön kapható:

A váltórendtartás

a cs. kir. váltótörvény értelmében.

Népszerű magyarázat, számos gyakorlati példákkal és mintákkal, s a törvény szövegével bővítve.

Mindennemiek felvilágosítására szerkesztette Fináli Henrik Lajos, gymn. tan. és a kolozsvári szab. keresk. társaság vasárnapi iskolájában rendes tanító. ára 70 k.

A görögök holdja Pericles korában s valami a Democrit-féle tejútról. Ára 1 frt.

Földtani elméletek a hellénségnél, Nagy Sándor koráig. Schwarz Gyulától. I. 1. Ára 2 frt

A fajtakérdés színvonala három év előtt. Bemutatja Schwarz Gyula, bölcészet-tudor, több kül- s bel-földi tudom. társ. tagja. Ára 3 frt.

Lampsacus Strato. Adalék a tudomány történetéhez. Schwartz Gyulától. I. Ára 1 frt 50 kr.

Xenophon mint államgazdász. Bemutatja Jakabfalvy Gyula. 1 frt.

A magyar Jacobinusok, történeti regény, írta Pulszky Ferenc, fordította Beniczky Emil. 2 kötet 2 frt 80 kr.

Közönséges váltórendszabály bevezetéssel s utasító és felvilágosító jegyzetekkel kísérve. 1853 ára 70 kr.

Magyarország tiszti kara 1862-n a t. cz. hatóságoktól beküldött hivatalos adatok nyomán összeállította S. T. F. Ára 70 kr.

Koronás szőlőművelés. Irta Báthi Gábor, fintaházi földbirtokos. 11 kömetszetű ábrával. Az erdélyi gazdasági egylet költségén. Ára 30 kr.

Kézi szótár Cornelius Neposzhoz. Irta Vass József, kegyesrendi áldor, gymn. tanár, s magy. akad. level. tag. ára 1 frt 36 kr.

Magyarhoni polg. jogalap elvei. A joggal foglalkozóknak, különösen a joppályára készülőknek írta Kallós Lajos, h. ügyvéd és a debreceni főiskolában jogtanár. Második, ujonnan átdolgozott s az újabb törvényekhez és országbirói ideigl. törv. szabályokhoz alkalmazott kiadás. I. Az egész munka előfizetési ára 3 frt.

Szerény Ilma naplója. Irta gróf Batthány Julia. Francztábol Toldy István. Ára 1 frt 50 kr.

Egy esküszegő király. Történeti regény. Irta Abrai Károly. Ára 1 frt.

Ciceró összes levelei, időrendes sorozatban fordította s magyarázó jegyzetekkel, mutatókkal ellátva kiadta: Fábrián Gábor a. m. t. akad. rendes tagja. III-ik kötet . . . 2 frt.

Archaeologiai közlemények. Kiadja a magy. t. akadémia archeologiai bizottmánya. I-ső kötet XII kőrajzi táblával. Ára 2 ft.

Ugyan ennek II-ik kötete nagy negyed-rétü képtalasszal 8 ft.

Nyomatott az ev. ref. fűtanoda betűivel. (Bel-farkasutca 74 sz.)